

Ks. Bogdan Biela
Uniwersytet Śląski
Wydział Teologiczny

Sprawozdanie z konferencji naukowej
Polska teologia wyzwolenia wobec wyzwań współczesności.
30. rocznica śmierci Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego.
60. rocznica powstania Krucjaty Wstrzemięźliwości
Wydział Teologiczny UŚ w Katowicach, 27 lutego 2017 r.

W dniu 27 lutego 2017 roku w auli Wydziału Teologicznego UŚ w Katowicach odbyła się zorganizowana przez Katedrę Teologii Pastoralnej, Liturgiki, Homiletyki i Katechetyki konferencja naukowa pt. *Polska teologia wyzwolenia wobec wyzwań współczesności*. Okazją do zorganizowania konferencji była 30. rocznica śmierci Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego oraz 60. rocznica powstania Krucjaty Wstrzemięźliwości. W szczególny sposób rocznica powstania Krucjaty Wstrzemięźliwości w 1957 roku odcisnęła się na problematyce konferencji, ze względu na aktualność tematu wolności i wyzwolenia oraz fakt, iż gmach Wydziału Teologicznego UŚ stoi w miejscu, gdzie znajdował się barak Krucjaty Wstrzemięźliwości.

Konferencja była podzielona na trzy części. Pierwsza, *stricte* naukowa, składała się z pięciu referatów. Jej moderatorem był ks. dr hab. Bogdan Biela, pracownik Katedry Teologii Pastoralnej, Liturgiki, Homiletyki i Katechetyki Wydziału Teologicznego UŚ. Pierwszym prelegentem był bp dr Adam Wodarczyk. Wygłosił on konferencję pt. *Ks. Franciszek Blachnicki – człowiek wolny i wyzwolony*. Prelegent posiada wyjątkowe kompetencje do podjęcia powyższego tematu, gdyż jako postulator procesu beatyfikacyjnego ks. F. Blachnickiego, wieloletni moderator generalny RŚŻ oraz autor rozprawy doktorskiej: *Ks. Franciszek Blachnicki – życie i działalność (Prorok Żywego Kościoła)*, mógł podzielić się informacjami,

często nieznanymi z życia ks. Blachnickiego. Drugi prelegent, Aleksander Bańka, dr hab. filozofii, politolog, adiunkt w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Śląskiego, wykładowca na WTL a także lider Centrum Duchowości Ruchu Światło-Życie Archidiecezji Katowickiej w Tychach, przedstawił antropologiczne przesłanki teologii wyzwolenia w ujęciu ks. F. Blachnickiego. Prelegent pokazał na gruncie antropologii, że te zagrożenia, o których mówił ks. Blachnicki kilkadziesiąt lat temu, nie tylko nic nie straciły na aktualności, lecz wręcz przeciwnie, coraz bardziej się pogłębiają, z powodu propagowanej fałszywej antropologii, zagrażającej wolności człowieka.

Trzeci prelegent, ks. dr Jan Mikulski, podejmując temat: *Czy Polska potrzebuje dzisiaj prawdy o wolności i wyzwoleniu głoszonej przez ks. F. Blachnickiego?* podjął się zadania ukazania polskiej teologii wyzwolenia w kontekście obecnej sytuacji w Polsce. Prelegent jest znany nie tylko z posług podjętych w RŚŻ (piąty z kolei moderator krajowy Domowego Kościoła, wydawca czasopisma „Eleuteria”, będącego organem KWC, moderator Centralnej Diakonii Modlitwy, moderator Diecezjalny Ruchu Światło-Życie w diecezji tarnowskiej, moderator Diakonii Ewangelizacji w diecezji), ale przede wszystkim – co nas najbardziej interesuje – autor rozprawy doktorskiej na temat: *Teologia wyzwolenia człowieka w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego*. W swojej konferencji ks. Mikulski podkreślił, że założyciel Ruchu Światło-Życie, a zarazem wielki społecznik, zatroskany o wolność naszego narodu, dostrzegał wyraźnie potrzebę wskazania Polakom i innym narodom Europy Środkowo-Wschodniej konkretnej drogi prowadzącej do wyzwolenia, zarówno na płaszczyźnie wewnętrznej wolności, jak i w wymiarze zewnętrznego wyzwolenia od ucisku systemu komunistycznego. W swoich pismach bardzo często używał sformułowania „teologia wyzwolenia”, mimo że wzbudzało ono w tym czasie silne kontrowersje i wywoływało emocjonalne reakcje. Dostrzegając problem powierzchownych i emocjonalnych reakcji na pojęcie „teologii wyzwolenia”, a zarazem dotykając rzeczywistego problemu kryjącego się za tym pojęciem, ks. Blachnicki nie próbował nigdy unikać tego terminu, ani zastępować go innym, ale dążył do przywrócenia mu jego pierwotnego i właściwego znaczenia, postulując podjęcie problemu teologii wyzwolenia jako problemu o znaczeniu i zasięgu uniwersalnym, a jednocześnie kluczowym w obecnym momencie historii ludzkości i narodu. Ewangeliczne spojrzenie na problem wolności człowieka prowadziło go do promowania sposobu walki o wyzwolenie bez użycia przemocy, co stanowi całkowite przeciwieństwo do metod, jakimi posługuje się system totalitarny, ufający sile potęgi militarnej. Jest to równocześnie proklamowanie siły płynącej z wiary, która pozwala dać świadectwo prawdzie w każdej sytuacji, nawet w okolicznościach największego życiowego zagrożenia. Ukazując Polakom ewangeliczną drogę do wolności, ks. Blachnicki mówił nawet o polskiej teologii wyzwolenia, która – jak stwierdził Jan Paweł II na zakończenie audiencji generalnej 21 lutego 1979 roku – jest bardzo głęboko wpisana w dzieje narodu polskiego. Zasadniczą cechą tej teologii wyzwolenia jest odkrycie ścisłej i istotnej więzi pomiędzy

ewangelizacją a wyzwoleniem. Ewangelia bowiem w swej najbardziej wewnętrznej istocie i w swych konkretnych, historycznych wcieleniach jest radosną nowiną o wyzwoleniu człowieka, widzianym jako fakt już dokonany. Inicjator Krucjaty Wyzwolenia Człowieka uważał, że ewangelizacja, która nie jest w stanie rozwiązać problemu wyzwolenia w konkretnych, egzystencjalnych sytuacjach, jest nieporozumieniem. Pozostaje ona wtedy bezowocna, ponieważ nie ma w sobie mocy, by poruszyć i uzdolnić człowieka do działania na rzecz wyzwolenia, bardziej przypominając szerzenie ideologii czy jakąś słowną propagandę niż działanie wynikające z mocy Ewangelii. Według ks. Franciszka Blachnickiego polska teologia wyzwolenia znajduje swój punkt centralny w zapewnieniu Chrystusa: „Prawda was wyzwoli” (J 8,32). Prawda należy do istoty ludzkiej wolności, człowiek zaś jako osoba jest istotą skierowaną ku prawdzie, dlatego staje się wolny, gdy tę prawdę rozpoznaje i przyjmuje jako zasadę swojego życia. To pozostawanie w prawdzie, czyli życie prawdą, wymaga jednak odwagi i przezwyzięcia lęku, który człowieka więzi i nie pozwala mówić prawdy ani zgodnie z nią postępować. Dlatego do kluczowych pojęć teologii wyzwolenia człowieka w ujęciu ks. Blachnickiego należy krzyż jako znak gotowości do ofiary. Człowiek znajduje odwagę do dawania świadectwa prawdzie, gdy jest gotowy dla prawdy ponieść różne ofiary, nie wyłączając ofiary z życia.

Jest jednak jeden element, który warunkuje wspomnianą gotowość do składania ofiar, a jest nim „zaufanie ojcowskiej miłości Boga, który przyjmuje tę wypływającą z miłości i zawierzenia ofiarę dziecka i nagradza ją nowym życiem zmartwychwstania”. Podobną postawę zaufania względem swojego Ojca przyjął Chrystus w godzinie swej śmierci na krzyżu. Ksiądz Blachnicki twierdził, że każdy człowiek, który chce osiągnąć wolność wewnętrzną, podobną do tej, którą miał Zbawiciel oddający swe życie z miłości ku ludziom, musi mieć udział w Jego postawie, czyli musi uczestniczyć w Jego synowskiej relacji wobec Ojca, otrzymując ducha dziecięctwa Bożego. Prelegent podkreślił także, że wobec różnych zagrożeń, które stają się przyczyną niewoli człowieka – począwszy od zniewolenia przez środki chemiczne o działaniu narkotyzującym, poprzez konsumpcyjny styl życia, aż do niewoli powstającej na skutek traktowania człowieka jako przedmiotu użycia i manipulacji – proponowana przez ks. Blachnickiego teologia wyzwolenia przynosi odpowiedź na pytanie o prawdziwy sens wolności człowieka i narodów. Naświetla ona problem wyzwolenia z punktu widzenia istoty człowieka jako osoby, zgodnie z tym, co może o człowieku powiedzieć sięgająca w głąb jego fenomenu myśl ludzka i co mówi o nim Objawienie Boże. Mówiąc o teologii wyzwolenia człowieka, ks. Blachnicki wchodził w obszar ludzkiego działania, które stało się nie tylko przedmiotem jego naukowych rozważań, analiz czy badań, ale też terenem praktycznej realizacji wypracowanych zasad. Można je sprowadzić do jednej tezy wyjściowej, według której wszelką działalność na rzecz wyzwolenia należy widzieć jako kontynuację misji zbawczej Chrystusa. Wychodząc z takiego założenia, Franciszek Blachnicki wypracował zasady teologii wyzwolenia człowieka o znaczeniu uniwersalnym,

wskazując równocześnie na konkretne powody, dla których ta teologia wyzwolenia jest dzisiaj zarówno możliwa, jak i konieczna – nie tylko zresztą w Polsce.

Kolejny referat, pt. *Kościół miejscem wyzwolenia człowieka*, pokazał, w jaki sposób w RŚŻ oraz w jego programie formacyjnym obecna jest idea wolności i wyzwolenia. Referat wygłosił ks. dr hab. prof. KUL Piotr Kulbacki z Instytutu Liturgiki i Homiletyki KUL. Oprócz wielu sprawowanych funkcji (m.in. wieloletni moderator Krajowy KWC oraz kurator założonego przez ks. Blachnickiego i ks. W. Danielskiego Instytutu Formacji Pastoralno-Liturgicznej KUL) jest on autorem rozprawy habilitacyjnej pt. *Liturgia w formacji człowieka ku wolności. Studium w świetle myśli i dzieła ks. F. Blachnickiego*. Ostatni z prelegentów, ks. Wojciech Ignasiak (kierownik Ośrodka Profilaktyczno-Szkoleniowego im. F. Blachnickiego w Katowicach, moderator KWC oraz Diakoni Unii Kapłanów Chrystusa Sługi), ukazał ideę Krucjaty Wstrzemięźliwości w praktyce Ośrodka Profilaktyczno-Szkoleniowego im. ks. F. Blachnickiego w Katowicach.

W drugiej części konferencji uczestnicy mieli okazję wziąć udział w uroczystej mszy świętej o beatyfikację Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego, która została odprawiona w katowickiej katedrze pw. Chrystusa Króla. Sprawowana przez Metropolitę Katowickiego, abpa Wiktora Skworca, Eucharystia była dziękczynieniem wobec Boga za obdarowanie nas osobą i życiem ks. F. Blachnickiego, a także prośbą, abyśmy w oczekiwanej beatyfikacji mogli na nowo odkryć jego niezwykły charyzmat, by tak jak on iść i głosić Ewangelię.

Trzecia część konferencji odbywała się ponownie w auli Wydziału Teologicznego, gdzie miała miejsce projekcja filmu z 2016 roku, w reżyserii Adama Kraśnickiego, pt. *Prorok nie umiera. Ks. Franciszek Blachnicki*.